

Концепція Національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації

1. Загальні положення

Інтеграція України у європейське співтовариство, світові цивілізаційні процеси, стан фактичної війни на сході України, визначають освітню стратегію держави щодо організації і проведення заходів на виконання національно-патріотичного виховання дітей, військово-патріотичного виховання учнівської молоді, військово-патріотичного навчання та утвердження національної ідентичності студентів, військово-патріотичного виховання військовослужбовців Збройних Сил (далі – ЗС) України та інших силових структур держави, утвердження національної ідентичності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування та формування української політичної нації (далі – Концепція).

Гібридна агресія Російської Федерації проти України показала низку системних проблем готовності держави до оборони, зокрема, неготовність значної частини громадян України до виконання свого Конституційного обов'язку – захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Виникає гостра потреба в ефективному реагуванні на існуючі проблеми щодо захисту Вітчизни та формування української політичної нації:

- низька ефективність системного механізму реалізації державної політики в національно-патріотичного виховання;
- низька стійкість суспільства до існуючих та потенційних загроз політичного, інформаційного та військового характеру;
- неготовність значної частини громадян до захисту Вітчизни;
- неефективність існуючого державного механізму у процесах національно-патріотичного виховання громадян України;
- відсутність системного підходу формування національної (громадянської) ідентичності, як наслідок її формування під впливом деструктивних внутрішніх і зовнішніх факторів, в тому числі країни-агресора.

Відсутність основних напрямів взаємодії навчальних закладів всіх рівнів, дитячих та юнацьких об'єднань з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями з національно-патріотичного виховання дітей, учнівської молоді та формування української політичної нації громадян України;

Згідно виконання вимог Стратегії національно-патріотичного виховання, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019 дана Концепція є впровадженням основних вимог даної стратегії та являється керівним документом, що продовжує державну політику з національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації.

Концепція призначена для практичної діяльності всіх органів, структур і осіб, що організують і здійснюють процес національно-патріотичного виховання та формування української політичної нації громадян України. Вона визначає об'єкти виховання (навчання), його ідеологічні, організаційно-педагогічні основи, програмне, нормативне, наукове, інформаційне, кадрове, матеріально-технічне й фінансове забезпечення та систему управління (контролю).

Термінологія:

Громадянська ідентичність – ототожнення себе зі спільнотою громадян національно-державного утворення; феномен свідомого та активного громадянства, усвідомлення себе членом громадянського суспільства.

Національна ідентичність – почуття нації єдиним цілим, виховання в собі відмінних традицій, культури, мови і політики. Національна ідентичність людини є її ідентичність і почуття приналежності до однієї держави або однієї нації, незалежно від свого юридичного статусу громадянства.

Українська ідентичність – історично сформована адаптивно-еволюційна система ознак і властивостей, які вирізняють українську людину, українську спільноту і українську культуру з-поміж інших аналогічних об'єктів (феноменів).

Національно-культурна ідентичність належності до українського народу, нації, свідоме прийняття його моральних цінностей, що характеризується ототожненням і формуванням відповідної національної Я-концепції, що виявляється у власній самоповазі, національній гідності, умінні користуватись правами і свободами, справедливості, відповідальності, любові до України та бажанні пов'язати свою долю з долею України.

Національна ідентичність – почуття нації єдиним цілим, в особі відмінних традицій, культури, мови і політики. Національна ідентичність людини є її ідентичність і почуття приналежності до однієї держави або однієї нації, незалежно від свого юридичного статусу громадянства. Зміни традиційних орієнтирів (зокрема розмиття меж нації за рахунок розбіжностей культури (традицій чи неприйнятних цінностей) призводять, як правило, до розколу нації та громадянської війни.

Громадянська ідентичність – ототожнення себе зі спільнотою громадян національно-державного утворення; феномен свідомого та активного громадянства, усвідомлення себе членом громадянського суспільства.

Українська ідентичність – історично сформована адаптивно-еволюційна система ознак і властивостей, які вирізняють українську людину, українську спільноту і українську культуру з-поміж інших аналогічних об'єктів (феноменів).

Національно-культурна ідентичність належності до українського народу, нації, свідоме прийняття його моральних цінностей, що характеризується ототожненням і формуванням відповідної національної Я-концепції, що виявляється у власній самоповазі, національній гідності, умінні користуватись правами і свободами, справедливості, відповідальності, любові до України та бажанні пов'язати свою долю з нею.

Патріотизм – складне і багатогранне поняття, один із найважливіших компонентів індивідуального та суспільного способу життя.

Національно – патріотичне виховання дітей – дуже складний за своїм характером процес, який потребує забезпечення педагогів дошкільної галузі відповідним методичним інструментарієм і усвідомлення ними потреби та важливості такої роботи саме з дітьми середнього та старшого дошкільного віку на державному рівні.

Формування української політичної нації є актуальним, життєво важливим завданням українського суспільства і держави.

Це є початком:

- 1) виконання вимог до самого процесу формування «української політичної нації», з урахуванням досить складних, суперечливих і тривалих пошуків найоптимальніших форм етнополітичної ідентичності;
- 2) визначення єдиного тлумачення терміна «українська політична нація» коли кожний суб'єкт суспільно-історичного процесу в умовах переходу від тоталітаризму до громадянського суспільства не тільки має право, але й, безсумнівно, буде вкладати в це поняття свій власний зміст;
- 3) стрижневим змістом поняття «українська політична нація» є досить високий рівень морально-політичної єдності громадян України в їхньому прагненні створити процвітаюче демократичне суспільство, безпека, стійкість і прогресивний розвиток якого гарантуються державою. Зважаючи на це, потрібно розглянути перспективи утворення української політичної нації, адже сучасні політики не сприяють цьому процесу, а навпаки намагаються загальмувати його або взагалі ліквідувати.

Для існування політичної нації в Україні потрібно чітко визначити її ознаки: існувати політична нація може лише у демократичній державі; одним із найголовніших елементів політичної нації є панування громадянського суспільства, верховенства закону та поваги до прав людини; рівність прав титульного етносу із іншими етносами, що проживають на території тієї чи іншої держави; кожний громадянин бере участь у політичному процесі або безпосередньо, або опосередковано; громадян між собою об'єднують спільні цілі, спільні інтереси, одна мета.

Формування української нації є не самоціллю, а засобом для формування повноцінної держави.

Українська політична нація – це політична спільнота, яка об'єднує всіх громадян держави незалежно від їхніх етнічного, соціального походження, культурно-мовних та інших особливостей. Спільна державна мова, спільні символи, спільна лояльність до держави та її законів, спільні інтереси і надії на майбутнє стають новітніми сутнісними характеристиками нації, створюють її синонімічні доповнення.

Отже, для існування політичної нації в Україні потрібно чітко визначити її ознаки:

- існувати політична нація може лише у демократичній державі; одним із найголовніших елементів політичної нації є панування громадянського суспільства, верховенства закону та поваги до прав людини;
- рівність прав титульного етносу із іншими етносами, що проживають на території тієї чи іншої держави; кожний громадянин бере участь у політичному процесі або безпосередньо, або опосередковано;
- громадян між собою об'єднують спільні цілі, спільні інтереси, одна мета.

Правову основу Концепції складають Конституція України, закони України «Про основи національної безпеки України», «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про військовий обов'язок та військову службу», Концепція патріотичного виховання молоді та інші нормативно-правові акти України.

Актуальність розробки Концепції обумовлена складною соціально-політичною ситуацією в Україні, окупацією українських територій і проведенням збройних акцій терористів у східних регіонах нашої держави.

Тому здійснення системного підходу є одним з головних складових національної безпеки України. А дотримання положень Концепції дасть змогу визначити та оптимізувати шляхи досягнення кінцевої мети, суттєво покращити національну безпеку і підвищити обороноздатність нашої держави.

2. Об'єкти національно-патріотичного виховання громадян України в системі освіти

Національно-патріотичне виховання в системі освіти здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про основи національної безпеки України», «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про військовий обов'язок та військову службу», «Про фізичну культуру і спорт», Концепції патріотичного виховання молоді та інших нормативно-правових актів України в усіх типах виховних, військових, навчально-виховних і навчальних закладах, незалежно від форм власності.

Об'єктами національно-патріотичного(військово-патріотичного) виховання (навчання) є діти дошкільних закладів, учні закладів загальної середньої освіти, військово-патріотичне виховання військовослужбовців Збройних Сил України та інших силових структур держави, утвердження національної ідентичності державних службовців і посадових осіб органів самоврядування та формування української політичної нації громадян України.

3. Ідеологічні основи національно-патріотичного виховання громадян України в системі освіти

Національно-патріотичне виховання та формування української політичної нації громадян України є невід'ємною частиною системи національної безпеки країни, важливим компонентом гуманітарного виховання дітей і молоді, формування у них патріотичних почуттів, фізичного та морального здоров'я,

вдосконалення освітньої, фізичної, психологічної, соціальної та морально-духовної готовності до захисту Вітчизни.

Ідеологічною основою є розкриття та закріплення загальнолюдських і гуманістичних цінностей.

Найновітнішою концепцією, яка втілює демократичні, гуманістичні ідеї стосовно формування, розвитку особистості, є цілісна сучасна теорія особистісно орієнтованого виховання, розроблена доктором психологічних наук, професором І. Бехом. Це нова освітня гуманістична філософія, яка є альтернативою директивній авторитарній педагогіці. Її автор обґрунтував психолого-педагогічні умови, які є основою реалізації особистісно орієнтованого виховання шляхом створення новітніх виховних технологій. У першу чергу – це «формування у суб'єкта здібності і бажання усвідомлювати себе як особистість», «культивування у вихованні цінності іншої людини», «культивування у вихованні досвіду свободи приймати особисті рішення», розроблення національної ідеї в становленні громадянина-патріота України та програми українського національно-патріотичного виховання (військово-патріотичного) виховання (навчання), формування української політичної нації та утвердження національної ідентичності.

Критеріями ефективності є рівень їхньої військово-патріотичної вихованості та показники освітньої, фізичної, психологічної, соціальної, морально-духовної готовності до захисту Вітчизни.

4. Організаційно-педагогічні основи

Організаційно-педагогічну основу національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації в системі освіти України становить усвідомлення патріотичності українця під час виховання в дитячому садочку, навчанні в загальних освітніх та вищих закладах, проходження служби в ЗС України і інших солових структурах, виконання функціональних обов'язків державними службовцями та посадовими особами органів місцевого самоврядування.

Зміст визначається навчальними програмами, що базуються на принципах прогностичної педагогіки й враховують вікові особливості дошкільників, учнів, курсантів та студентів, солдат, офіцерів силових структур, державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування і тісно пов'язуються з навчальним матеріалом інших предметів і дисциплін, що формують фізичну, моральну і духовну основу особистості в процесі освіти.

5. Мета, принципи, завдання і головні напрямки Концепції

Мета Концепції полягає у створенні науково-методичних умов для системної і цілеспрямованої діяльності закладів освіти, органів державної влади і громадськості щодо національно-патріотичного виховання молоді людини – громадянина-патріота України, готової до захисту Вітчизни та приймати активну участь у побудові України та формування української політичної нації.

Система національно-патріотичного виховання та формування української політичної нації громадян України має ґрунтуватися на наступних принципах:

- принцип національної спрямованості, який передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливого ставлення до його культури, поваги, толерантності до культури усіх народів, які населяють Україну; здатності зберігати свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;
- принцип гуманізації виховного процесу, який означає, що вихователь (учитель, педагог) зосереджує увагу на дитині (учні, студенту), як вищій цінності, враховує її вікові та індивідуальні особливості і можливості, не форсує її розвиток, спонукає до самостійності, задовольняє базові потреби; виробляє індивідуальну програму її розвитку, стимулює її свідоме ставлення до своєї поведінки, діяльності, патріотичних цінностей;
- принцип самоактивності і саморегуляції, який сприяє розвитку у вихованця суб'єктивних характеристик; формує здатність до критичності і самокритичності, до прийняття самостійних рішень. Поступово виробляє громадську позицію особистості, почуття відповідальності за її реалізацію в діях та вчинках;
- принцип культурної відповідності, який передбачає органічну єдність національно-патріотичного виховання на основі історії та культури народу, його мовою, народними традиціями та звичаями, які забезпечують духовну єдність, наступність і спадкоємність поколінь;
- принцип політичної культурності, який передбачає інтегрованість української культури у європейський та світовий простір, створення для цього відповідних передумов; формування у дітей, учнівської молоді, студентів, солдат силових структур, працівників державної служби та посадових осіб органів самоврядування відкритості, толерантного ставлення до відмінних від національних ідей, цінностей, до культури, мистецтва, вірування інших народів; здатності диференціювати спільне і відмінне в різних культурах, спроможності сприймати українську культуру як невід'ємну складову культури загальнолюдської;
- принцип соціальної відповідності, який обумовлює необхідність узгодженості змісту і методів виховання реальній соціальній ситуації, в якій організовується виховний процес. Завдання та реальні соціально-економічні умови передбачають національно-патріотичне виховання громадян України та формування української політичної нації.

Основні завдання національно-патріотичного виховання дітей дошкільної освіти:

- ознайомлення з історією рідного краю, життям і побутом народу України;
- виховання любові до рідного краю (до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);
- формування духовно-моральних взаємин між людьми;
- виховання пошани та любові до культурного спадку свого народу та сучасного мистецтва;
- формування толерантного ставлення до представників інших народів, культур і традицій, до однолітків, батьків, сусідів, інших людей;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- придбання і підвищення виховних функцій працівників дитячих садків для роботи у даному напрямку (залучення працівників військових комісаріатів та ветеранів ведення Атитерористичної операції (Операції о'б'єднаних сил));
- застосувати мульти-відео матеріали прикладів дій козаків, воїнів УПА, учасників бойових дій Атитерористичної операції (Операції о'б'єднаних сил), як патріотів та захисників українських традицій, для формування національної свідомості;
- розробляти та застосовувати ігрові методи навчання військового спрямування.

Військово-патріотичне виховання учнів закладів загальної середньої освіти:

- підвищення статусу військово-патріотичного виховання в системі загальної освіти України;
- підвищення престижу військової служби на історичних прикладах воїнів-українців минулого;
- забезпечення виховання високої патріотичної свідомості, почуття вірності й любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського й конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів, територіальної цілісності й незалежності України;
- підвищення й розвиток виховних функцій закладів освіти щодо військово-патріотичного виховання учнівської молоді;
- ефективне використання національних традицій з урахуванням сучасного світового та вітчизняного педагогічного досвіду й досліджень психолого-педагогічної науки з військово-патріотичного виховання;
- забезпечення створення центрів військово-патріотичного виховання дітей, молоді на базі передових шкіл державного, регіонального та місцевих рівнів;

- взаємодія системи освіти з усіма соціальними інститутами щодо інтенсифікації процесу військово-патріотичного виховання учнівської молоді;
- формування освітньої, фізичної, психологічної, соціальної, морально-духовної готовності молоді до військової служби та спонукання до активної протидії сепаратизму, аморальності, шовінізму й фашизму;
- відродження на нових теоретико-технологічних засадах системи позакласного та позашкільного військово-патріотичного виховання учнівської молоді;
- сприяння розвитку та популяризації військово-спортивних ігор типу національної дитячо-юнацької військово-спортивної гри «Хортинг – Патріот» та «Сокіл» («Джура») та розробку нових;
- розвиток дитячих, учнівських, молодіжних і громадських організацій, центрів та спортивних шкіл з національного виду спорту України – хортингу з метою розвитку й зміцнення фізичного, морального і духовного здоров'я дітей та учнівської молоді й становлення майбутніх патріотів – захисників Вітчизни.

Військово-патріотичного навчання студентів та утвердження національної ідентичності:

- підвищення статусу військово-патріотичного навчання та утвердження національної ідентичності в системі вищої освіти та українському суспільстві загалом;
- підвищення престижу ставлення до військової служби, як захисника Вітчизни та майбутнього будівника заможної України;
- залучати студентів для придбання практичного військового досвіду в центрах військово-патріотичного виховання на державних, регіональних та місцевих рівнях;
- навчати та розвивати у студентів високу патріотичну свідомість, почуття вірності й любові до Батьківщини, турботу про благо свого народу, готовність до виконання громадянського й конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів, територіальної цілісності й незалежності України та формування української політичної нації;
- прививати національні традиції на прикладах історичних подій минулого та сучасного часу;
- ефективно використовувати психолого-педагогічні науки, національні традиції, досвід педагогічної майстерності в загальній програмі освіти.

Військово-патріотичного виховання військовослужбовців Збройних Сил України та інших силових структур держави:

- створення сучасної та ефективної загальнодержавної системи військово-патріотичного виховання, громадського сприяння безпеці і обороні держави;

- утвердження національної ідентичності воїнів Збройних Сил України, інших силових структур держави, формування української політичної нації;
- виховання у військовослужбовців високої патріотичної свідомості, любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей, національної гідності, почуття відданості Вітчизні, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів України;
- виховання громадських почуттів і свідомості, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи;
- формування здібностей до аналізу зовнішньої та внутрішньополітичної обстановки, вміння на цій основі, самостійно адекватно оцінювати події, що відбуваються у державі і світі, свою роль і місце в цих подіях;
- створення нормативно-правової бази та комплексу заходів щодо вдосконалення патріотичних почуттів і свідомості громадян України;
- формування прагнення до оволодіння військовими знаннями, відповідного рівня фізичної підготовки та витривалості;
- підвищення престижу військової служби, військова професійна орієнтація молоді, формування і розвиток мотивації, спрямованої на підготовку до захисту Української держави і служби в Збройних Силах України та інших силових структурах держави;
- визначення основних напрямів удосконалення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді;
- забезпечення єдності навчання, виховання, розвитку і психологічної підготовки молоді до захисту Вітчизни;
- вироблення єдиних поглядів на проблему виховання патріота і громадянина;
- узгодження дій міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства у сфері військово-патріотичного виховання громадян та підготовки молоді до захисту Вітчизни, налагодження ефективної координації та взаємодії;
- створення системи шефських зв'язків військових частин і вищих військових навчальних закладів з навчальними закладами, в яких проводиться допризовна підготовка, взаємодії з ветеранськими та іншими громадськими організаціями патріотичного спрямування;
- формування національної (громадянської) ідентичності, готовності протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, збереження духовних та моральних цінностей Українського народу, сформованих на історичних героїчних прикладах;

- прийняття та оновлення державних та місцевих програм національно-патріотичного виховання з окремим напрямком військово-патріотичного виховання, початкової військової підготовки та громадського сприяння безпеці та обороні;
- формування широкої громадської підтримки військово-патріотичного виховання та обороноздатності України;
- запровадження дієвої системи мотиваційних чинників громадського сприяння безпеці і обороні.

Утвердження національної ідентичності та формування української політичної нації та для державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування

(в рамках курсової підготовки):

- роз'яснення поняття та необхідності національної ідентичності в Україні для формування української політичної нації та патріота, як активного учасника розбудови майбутнього України;
- затвердження розуміння престижу військової служби, як непорушного гаранту захисту незалежності України та ставлення до солдата, як захисника держави та його народу;
- прийняття активної участі в роботі центрів військово-патріотичного виховання дітей, молоді, держслужбовців та осіб органів місцевого самоврядування;
- прийняття участі у вихованні дітей, молоді щодо формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності й любові до Батьківщини, готовності до виконання обов'язку щодо захисту національних інтересів, територіальної цілісності й незалежності України;
- здійснення взаємодії з навчальними закладами всіх рівнів щодо підвищення ефективності національно-патріотичного (військово-патріотичного) виховання дітей та молоді України;
- вивчати та застосовувати, на реальних прикладах, сучасні підходи щодо застосування ЗС України та інших військових формувань під час ведення бойових дій (за призначенням).

6. Інформаційне забезпечення реалізації Концепції

Особливе значення для інформаційного забезпечення реалізації Концепції, оцінювання ефективності проведених заходів мають показники соціологічних, психологічних та педагогічних досліджень, контент-аналізу електронних та друкованих засобів масової інформації.

Необхідним є також створення єдиної всеукраїнської бази даних громадських організацій, державних установ, спортивних організацій та об'єднань, які займаються національно- (військово-) патріотичною діяльністю.

Забезпечувати інформаційну підтримку національно-(військово) патріотичного виховання передбачається через:

- активне використання можливостей відповідних структур (прес-служб, відомчих ЗМІ та тощо) державних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- розширення соціальної реклами в засобах масової інформації, на білбордах, стендах та ін.;
- видання книг, брошур, буклетів, газет та інших друкованих видань з питань національно- (військово-) патріотичного виховання;
- участь у виставках, експозиціях, створення власного рухливого виставкового фонду;
- розширення мережі історичних, військових, краєзнавчих та інших музеїв;
- виготовлення художніх та документальних кінофільмів на національну (військово) патріотичну тематику;
- проведення щорічних конкурсів на кращий журналістський твір на військово-патріотичну тематику;
- розширення співробітництва із всеукраїнськими та регіональними телеканалами з метою створення тематичних передач, присвячених питанням національно- (військово-) патріотичного виховання, просування інформації в різноманітних теле- та радіоканалах;
- збільшення присутності національно- (військово-) патріотичного виховання в глобальній мережі «Інтернет», активного використання можливостей форумів, живих журналів, соціальних мереж, розміщення короткометражних роликів про національно- (військово-) патріотичну діяльність на різних інформаційних порталах, відеоблогах тощо;
- збільшення кількості та тиражів журналів на військову тематику, створення у навчальних закладах всіх рівнів музеїв, кімнат бойової слави, стендів військово-патріотичного виховання;
- проведення по всій Україні військово-патріотичних ігор наприклад «Сокіл» (Джура), «Зірниця» та інших;
- розширення мережі тематичних військово-туристських маршрутів місцями Бойової Слави, спеціалізованих військово-спортивних таборів;
- організація взаємодії з виробниками комп'ютерних ігор з метою створення спеціалізованих ігор, присвячених історії військово-патріотичного виховання в Україні.

7. Механізми реалізації Концепції

Реалізацію заходів Концепції передбачається здійснити шляхом:

- удосконалення законодавства України про національно-патріотичне, військово-патріотичне виховання (навчання), утвердження національної ідентичності та формування української політичної нації, національну безпеку, оборону, освіту, військовий обов'язок та військову службу, інші державні нормативні правові акти;

- аналізу досвіду реалізації концепцій національно-патріотичного виховання інших країн світу та їх урахування в даній Концепції;
- науково-методичного забезпечення роботи з національно- (військово-) патріотичного виховання в Україні, розвитку наукових досліджень в цій галузі, введення, починаючи з 2021 року, державних та відомчих заходів стимулювання (нагород та премій) за кращі наукові розробки з військово-патріотичного виховання (кращий підручник, науковий посібник, краща інформаційна технологія тощо);
- здійснення послідовного системного моніторингу реальної практики національно-патріотичного виховання (військово-патріотичного) виховання (навчання), формування української політичної нації та утвердження національної ідентичності в Україні.

8. Основні етапи та очікувані результати реалізації Концепції

На початковому етапі (до кінця 2020 року) погодити Концепцію з усіма зацікавленими державними органами виконавчої влади, затвердити Концепцію.

Розробити Комплексну Програму національно-патріотичного виховання дітей військово-патріотичного виховання учнівської молоді, військово-патріотичного навчання студентів, формування української політичної нації та утвердження національної ідентичності воїнів ЗС України, силових структур, державних службовців посадових осіб органів самоврядування.

Спільно з державними органами влади, закладами освіти та місцевого самоврядування передбачити розробку типових регіональних програм, які врахують вимоги до регіонів з питань організації підготовки. При розробці зазначених програм першочергову увагу слід приділити найгострішим проблемам стану роботи з національно-патріотичного виховання в дитячих садках, військово-патріотичного виховання в загальноосвітніх школах (ліцеях, коледжах), військово-патріотичного навчання вищих навчальних закладах, силових структур, державних установах для державних службовців з урахуванням характерного підходу до даного регіону. Слід узгодити ці програми з органами державної влади та місцевого самоврядування.

На початок 2021 року необхідно розпочати роботу з розробки нормативів (типових проектів) розміщення наочної агітації в дитячих садках, загальноосвітніх школах, ліцеях, коледжах, вищих навчальних закладах, силових структурах та державних закладах України. Розробки спільно з ЗМІ траслювання передач, видання навчально-методичного посібника про світовий та український досвід організації військово-патріотичного виховання.

Необхідно розробити Положення про центри військово-патріотичного виховання та підготовки до військової служби, розпочати роботу з формування таких центрів.

В глобальній системі «Інтернет» розгорнути активну роботу з залучення молоді до військово-патріотичної діяльності з використанням сучасних інтернет-технологій та комунікацій.

В межах роботи з розробки нових форм і методів роботи з національно-(військово-) патріотичного виховання до травня 2021 року провести роботу з керівниками дитячих садків, загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, коледжів, вищих та державних закладів щодо введення нових програм за даним напрямом.

Організувати прес-конференцію з залученням народних депутатів, фахівців, журналістів, які спеціалізуються на питаннях даного напрямку.

На другому етапі (2021-2025 рр.) продовжити здійснення заходів з національно-патріотичного (військово-патріотичного) виховання (навчання), утвердження національної ідентичності та формування української політичної нації громадян України.

За результатами реалізації другого етапу передбачається до кінця 2022 року:

розробити пілотні проекти створення у всіх регіонах України на місцевому рівні центрів військово-патріотичного виховання та підготовки до захисту Вітчизни;

об'єднати навколо центрів військово-патріотичного виховання та підготовки до захисту Вітчизни всі організації, що займаються військово-патріотичним вихованням, виробити організаційно-правові схеми їх взаємодії; організувати спільну взаємодію з управлінням освітою, органами державної влади та місцевого самоврядування щодо затвердження Комплексної Програми національно-патріотичного виховання дітей військово-патріотичного виховання учнівської молоді, військово-патріотичного навчання студентів, формування української політичної нації та утвердження національної ідентичності воїнів Збройних Сил України, силових структур, державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування в Україні на державному рівні;

- розширити інформацію щодо практичності та необхідності застосування центрів військово-патріотичного виховання та підготовки молоді до захисту Вітчизни в глобальній мережі «Інтернет»;
- продовжувати роботу зі створення всеукраїнської мережі центрів військово-патріотичного виховання і підготовки до захисту Вітчизни.

На третьому етапі (до 2025 р.) передбачається завершити створення центрів військово-патріотичного виховання та національно-патріотичного виховання (військово-патріотичного) виховання (навчання), утвердження національної ідентичності в Україні громадян з масовим охопленням дітей і молоді у віці 5-35 років.

Основний зміст та послідовність визначення результатів Концепції містить в собі наступні моменти:

- проаналізувати стан національно-патріотичного виховання дітей учнівської молоді, військово-патріотичного навчання студентів, військово-патріотичного виховання військовослужбовців ЗС України та

інших силових структур держави, утвердження національної ідентичності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування та формування української політичної громадян України та надати оцінку результатів його дій, розробити рекомендації і документи для його удосконалення, визначити перелік його найважливіших напрямів удосконалення, надати проблемні питання та шляхи їх вирішення, проведення необхідних заходів, які необхідно дослідити та реалізувати;

- аналіз ефективності роботи безпосередніх організаторів національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації, виконання ними окремих завдань, певних функціональних обов'язках тощо;
- аналіз і оцінка взаємодії з різними категоріями, групами, організаціями, при цьому визначаються, які кількісні (кількість заходів, рівень охоплення учасників, класифікація заходів за видами тощо), так і якісні показники (ефективність заходів, зміна ситуації після їх проведення, заходи, здатні надавати найбільш формуючий, інформаційний, мобілізуючий вплив);
- формування висновків про стан національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації громадян України і його оцінка, визначення певних завдань та заходів з його подальшого удосконалення.

В них відображається:

- загальна оцінка стану національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації;
- рівень відповідності веденої роботи висунутим сучасним вимогам, вирішуваним завданням, наявним можливостям; невикористані можливості, недоліки; першочергові завдання, на виконання яких необхідно зосередити основні зусилля.

9. Керівництво

Керівництво процесами національно-патріотичного виховання громадян України та формування української політичної нації здійснюється органами державної влади через Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді і спорту України, інших силових міністерств та відомств, а також органи державної влади та місцевого самоврядування і громадські організації.

10. Джерела фінансування заходів Концепції

Для вирішення завдань, висунутих Концепцією, передбачається забезпечення послідовного та стабільного збільшення витрат на підтримку заходів з національно-патріотичного виховання, в тому числі створюваних центрів військово-патріотичного виховання і підготовки до захисту Вітчизни.

Фінансування витрат має здійснюватися за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів та інших позабюджетних коштів.